

KLÓFIKATÉSI ÁRAK:

A kiadévatálban átvéve:
 Egész évre — 16 kor.
 Negyedévre — 4 "
 Helyben káshoz hordva:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadévatál:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.
 A szerkesztőség kizárólag visszadási
 vagy megértesítő nem vállalkozik.
 Hirdetések és hirdetések a
 kiadévatálban intézendők.
 Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, márcz. 3.

A korcsmatörvények revíziója.

Dr. Diószegi Győző.

Törvényalkotások korát éljük. Egymásután látnak napvilágot a nagyszabású törvényjavaslatok, mint a polgári törvénykönyv és perrendtartás tervezete, alig van nagyobb törvényünk, melynek módosításáról u. n. novellájáról ne beszélne a szakkörök.

Igy revidálni akarják többek közt a végrehajtási eljárást, uzoratorvényeket stb. Mind igen helyes és üdvös dolgok ezek. Ámde mind eme szőnyegen forgó javaslatok nagyobb részénél van egy sokkal égetőbb kérdésünk, egy nagy bajunk, a minek törvényhozási uton lehető sanálása sürgetőbb mindeme szóban forgó ügyeknél. Ez a baj az *alkoholizmus terjedése* és pusztítása, a mit erélyes korcsmatörvényekkel lehetne kellő merdebe szorítani.

Lehet, hogy ezt az állami bevételek megéreznék, mert csak a szeszadóból évenként 60 millió korona folyik be, a többi szesz italokból ugyanannyi, úgy hogy 120 millió korona olyan tekintélyes összeg, a minek hirtelen csökkenése érezhető hiány lenne, talán ezért félnek az erélyes korcsmatörvényektől.

Amde a pénzügyi politikának is kissé előbbre kell tekinteni, figyelembe kell venni, évenként hány *adóalany* megy tönkre Magyarországon az alkohol mér-

téktelen élvezete miatt. A *delirium tremens palatorum* szörnyű betegsége mint pusztít, a letartóztatási helyiségekben levőket jórészt az alkohol vitte be.

Elszörnyűködnénk, ha statisztikai kimutatás lenne arról, hány magyar állampolgárt tesz tönkre évenként physikailag, vagyoniilag és erkölcsileg az átkozott alkohol.

És mit tesz a törvényhozás és kormányzat az iszákosság terjedése ellen? Ugyiszólván semmit. Pedig nagyon sokat tehetne.

Mindenekelőtt a korcsmák számát apasztani, az italmérési engedélyt garanciákhoz kötni s az ilyen üzleteket erős hatósági ellenőrzés alá kellene helyezni.

A bűnügyi statisztikában egy rovatot sem szántak annak kimutatására, hány embert mentenek fel évenként beszámíthatatlanság címén, mert tettét teljesen részeg állapotban követte el, hány elítélnél volt enyhítő körülmény a bebonyított ittasság?

Iszákosság ellen irányuló törvényeink nem alkalmasak e célra. A kihágási büntető törvénykönyv 84. és 85. §-ai intézkednek erről. De hogyan? Az előbbi bünteti azt aki nyilvános helyen *botrányt okozó* részeg állapotban jelenik meg, az utóbbi a kocsmárosokat bünteti, akik részeg embereknek tovább is italt adnak, visszaesés esetén az üzlet folytatásától is eltiltatván.

E törvények az iszákosság csökkentésére legkevésbé sem alkalmasak, mert az előbbi eltekintve attól, hogy a bün-

tetés nevetségesen csekély s a visszaeséről nincs gondoskodva a bűncselekmény egyik kriteriumává a megbotránkozást tette. Ugyan ki botránkozik meg azon, ha vásár alkalmával részeg embert lát? Bizony senki, mert mást alig látunk. Vagy talán Biharmegye nemzetiséglakta falvaiban feltűnő, ha ünnepnapon egy részeg ember szitkozódik az utcán? Dehogy! Hiszen az ünnepet az egész falu férfi népe a korcsmában tölti, az előjárósággal élükön, az asszonyok pedig otthon szürcsölik az éltető nedűt, estére aztán készen vannak.

A másik szakasz pedig igazán drákói. Ha e törvényszakaszt alkalmazták volna, ma széles Magyarországon minden korcsma be volna csukva. Így aztán a gyakorlat úgy segített a bajon, hogy egyik törvényszakaszt se veszik komolyan, aminthogy nem is lehet.

Pedig egy erélyes korcsmatörvény sokat segítene a bajon, ha a részegség maga is büntetendő volna, a visszaesés szigorú megtorlásban részesülne s gondoskodnának e törvények végrehajtásáról illetve alkalmazásáról. A közbiztonsági közegeknek, különösen a vidéki csendőrőrsöknek szigorú köteletségük tennék minden egyes esetben a feljelentést, s a megtorlást a kir. bíróságokra bizná, ne mint most a közigazgatási hatóságokra. Mert bármennyire is tiszteljük közigazgatási tisztviselőinket, de ők az igazságszolgáltatást csak mellékesen gyakorolják, nekik más a főhivatásuk, s a törvényhozás is, ha valamely megtorló intézke-

A „TISZÁNTÚL” TARCZÁJA.

Z o r k a.

— Költői elbeszélés. —

Irtá és a Kath. Szabad Liceum 1903. márczius 1-én tartott matinéján felolvasta: *Palotás Fausztin.*

II.

A földi boldogságnak üdve, bája,
 Oh női szív, örök tulajdonod!
 Gyönyörét, életét miben találja
 Kitől ez üdvöt önként elvonod?
 Hirnév, dicsőség fénye koronája
 Övezze bár, barátom homlokod
 Mind hasztalan . . . borostyán kincs szerencse:
 Ha női szívvvel nem vagy megszeretve!

Oh szép családélet, létünk öröme
 Mi csak magasztos benned egyesül:
 Ki szent öledbe tér: e mennybe törve
 Üdvöt talál s rá új világ derül . . .

Nevén az áldás fennmarad örökre:
 Ha férfi tisztjét állja emberül.
 Kinek az élet czéltalan is izlett
 Sivár jövőt zudít reá a végzet!

. . . Attérve most a szép Batári párra . . .
 Fogyott a méz . . . teltek, napok, hetek.
 Vendég előtt az ajtó nincs bezárva,
 Vidám napok, — miért ne éljenek?
 Most még a szerelemnek nincs határa
 Batári ur megint snájdig gyerek!
 — A mennynek egy darabja e kicsiny kör:
 Derűje, fénye, álma csak a gyönyör.

Mi a gyönyör? Elmondom én tinéktek:
 Enyém a jog . . . rimekből szótt paizs.
 Komédiás szerepéhez nem értek,
 Ki mester ebben, boldogul ma is.
 — Gyönyör a bor, leány, izes éték,
 Szerencse, rendjel bár vadászva is;
 Gyönyör a pénz, selyemruha, sok ékszer,
 Miért gyönyör: átéljük azt elégszer!

Gyönyör: ha dus a szántó zöld vetése,
 Piros, aczélos magvat lát a csűr . . .
 Gyermekleány tudatra ébredése,
 Juhásznak gyenge nyáj, új czifra szür.
 Kupecznek rongy neve márványba vése:
 Szerelmünkért ha szívünk sirva tűr!
 Soknak gyönyör: ha szenvedélye bántja.
 Izléstelen sport, alkohol s a kártya.

Nagyobb gyönyör: ha önmagunk varázsa
 Hódítani tud, s a vérünk lángra gyúl;
 S ha az ki nyugalmunk sírját megássa
 Oltárokat soha nem lépi túl . . .
 S míg ránk borul az örök éj palástja
 Kitarít velünk eltántorítlanul.
 Ilyen gyönyör a hír, mely zárnyra emel:
 Ha nagy s igaz eszmékért küzdeni kell!

A legnagyobb, legszebb gyönyör nevelni:
 Derék, komoly ifjává gyermeket,
 Nemes fajunk rügyét, mely nem szerelmi
 Bugás nyomán kunyorált életet!

Kitűnő saját termésű borok

kaphatók lakáson üvegezten a következő áron:

	1 liter	0,7 liter	0,5 liter
1. Uj (palack nélkül) — — —	frt 32 kr.	frt — kr.	frt — kr.
2. O, asztali, n.-várad, fehér	40		
Finom fajborok:			
(palackkal)			
3. Kadarka, vörösbör, ménesi	1	90	65
4. Cabernet, vörösbör — — —	1	10	70
5. Sauvignon, fehér csemegebor	1	20	75
6. Ménesi aszú, vörös — — —	1	2	50

Hogy finom *fajboraim* a n. é. közönség részére könnyebben hozzáférhetőek legyenek, a 3., 4., 5., 6-os számú fajokból 7-10 és 5-10 literes üvegekben *Ij. POPPER JÓZSEF* ur kereskedésében bizományi raktárt tartok, a hol is a jelzett boraim ugyanazon árbán kaphatók, mint nálam.

10 üvegen felüli megrendelést házhoz is szállítok.
 Saját termésű törköly-pálinka és cognacomat is áruba bocsátom

Molnár Lajos

Schlauch-tér 18. sz.

Telefonszám: 046

dés erélyes végrehajtását kívánja, azt a kir. bíróságok hatáskörébe utalja, mint az anyakönyvi kihágásokat, melyek pedig természetüknél fogva igazán odatartoznának, mert az anyakönyvvezetés feletti felügyeletet is a közigazgatási hatóságok gyakorolják.

E megtorló intézkedések nem ellenkeznek az egyéni szabadsággal, az egyéni szabadság és alkotmányosság igazi hazájában Angliában, hol pedig az iszákosság koránt sincs úgy elterjedve, erélyes korcsmatörvények vannak és gondoskodva van azok szigorú végrehajtásáról is.

Erre lenne szükség nálunk is.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 3.

Elnök: *Dániel Gábor.*

Az irományok előterjesztése során elnök bemutatja a katonai javaslatok ellen beérkezett újabb feliratokat, melyeket az ellenzék zajos éljenzéssel vett tudomásul.

A temesmegyei állapotok.

Elnök: Napirend előtt személyes kérdésben Lendl Adolf kért szót. (Halljuk! Halljuk!)

Lendl Adolf napirend előtt szólt fel. A temesmegyei tanfelügyelő a Magyarország tegnapi számában pangermanismussal vádolta őt. A tanfelügyelővel szemben elvégzi dolgát, de kötelességének tartja, hogy itt is felszólaljon. (Halljuk! Halljuk!) Egy füzetet adott ki néhány hóval ezelőtti »Utazás a kerületemben« cíművel, amely füzetben az ottani közigazgatási tisztviselők helytelen eljárásait ösmertette, kik valószínűleg nyargalnak a népen. (Mozgás a jobboldalon.)

Ösmerteti röviden a füzet tartalmát, melyből kitér, hogy a közigazgatási tisztviselők mennyire hanyagolják az ottani népet.

Elnök: Figyelmezteti a szónokot, hogy ne térjen el a tárgytól. Nem a füzet ismertetése miatt kért szót. (Zaj az ellenzéken.)

Lendl Adolf: Mintán a füzet tartalma szoros összefüggéssel azzal, amiért napirend előtt szót kért, kéri a Házat, hogy röviden ösmertesse a füzet tartalmát. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbalon.) Mivel az első füzetnek eredménye nem volt, kiadta második füzetét e címmel:

Alakja, vére tiszta, — alakja semmi:
Ily alakból teremteni lehet:
Embert a legnemesb tulajdonokkal,
A melynek magva, gyökere ki nem bal.

Kit gonddal, jól neveltek, áldja sorsát,
Nagy támasz ez az élet tengerén.
Sötét örvény előtt mentő kezét lát,
— Ily önbizalmat már éreztem én!
Ki osztályrészt nyert szent égi szikrát
Ha jól nevelt babért fonhat fején:
Szívét az öntudat ereje tölti,
S oly könnyen nem bukik, miként a többi.

Naiv regéket hallsz a boldogságról;
Divat e szó, fogalma relativ.
Madár boldog, ha szállhat ágra-ágra
A nő is az, ha lelke üdvre hív.
Boldog, kinek szive senkit se gyászol,
Napi morzsájáért mosolygva viv . . .
Ki hön szeretve van . . . hitét a lelkét,
Czudar lelkek a sárba nem teperték.

Hogy Dénes boldog, önmaga hivalgja,
Múltat temet s köt össze a jelen!
Mióta nő, nem gyengül akarata,
Mert hisz szerelme, — mondja — végtelen.
Az oltárkép mely a szentélyt uralja,
S melyhez vigaszt árvá nép megyen:
Mittől a dusak is enyhet remélnek, —
Látszólag úgy tömjénez szép nevének.

Második utazásom kerületemben. Mivel az első füzetnek kellő eredménye nem volt, sőt az is kiderült, hogy a főispán helytelen jelentést küldött egyik görög keleti szerb hitközségről, azért adta ki e második röpiratot. Ebben rávilágít a temesmegyei tanfelügyelő helytelen működésére is. Ez a füzet nem eredményezett se párbaít, se alispáni goromba levelet, sőt még megyei mosakodást sem, hanem a tanfelügyelő, hogy helytelen működését palástolja és Lendl működését diszcreditálja, pangermánnak akarja őt feltüntetni. Lendl visszautasítja e gyanúsításokat, hazugnak jelenti ki a tanfelügyelő nyilatkozatát és a Ház asztalára teszi le első és második röpiratát, hogy a képviselők meggyőződ-hessenek, vajjon magyar, vagy pangermán érzelmi. (Helyeslés.)

Lovász Márton személyes kérdésben szólt fel, mint a Magyarország felelős szerkesztője. Kijelenti, hogy a tanfelügyelő nyilatkozata a lap hasábjain jelent meg ugyan, de névalírással és azzal a szerkesztőség egyet nem ért. (Helyeslés.)

Elnök: Jelenti, hogy a napirendbe tévesen került be, mintha a kormányelnök ma válaszolna Molnár Józsiás interpellációjára, holnap fog.

Következik a napirend:

az ujonczjavaslatok

folytatólagos tárgyalása.

Brázay Kálmán: Nem fogadja el a javaslatokat. Mindent el kell követnünk a nemzet békés munkájának védelmére. A hadseregnek nemzetnek kellene lenni, sajnos, a közös hadsereg e szellemnek nem felel meg. (Ugy van! a szélsőbalon.) A hadsereg még annak a közjogi kiváncságnak sem felel meg, melyet a 67. XII. t.-cz. megállapít. Magyar hadseregről beszél a törvény, magyar hadsereg címére rendeli megszavazni a hadjuttalékot. (Ugy van! a szélsőbalon.) Bizik abban, hogy a viszonyok ki fogják fejleszteni rövid idő alatt azokat az eszméket, melyeknek következménye lesz a mai helyzet megváltoztatása. Támadja a hadügyi kormányt, mert a szegény adózó nép teherviselő képességét nem tekinti, folyton szaporítja a hadügyi terheket, a gazdasági fejlődésre pedig gondot nem fordít. E javaslatnál rosszabb már nem lehet. Még az is jobb volt, amelyiket visszavontak. A javaslatot pénzügyi szempontból nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Lovász Márton.

Lovász Márton: Nem fogadja el a javaslatot, mert nem tartja helyesnek a folytonos

fejverkezést. Nem kell nekünk szegény nemzetnek utánoznunk a vagyonos országokat, amelyek gyarmatosító politikát folytatnak. A létszám emelését a nagyhatalmi állással való érvelés sem bizonyítja. Mert a nagyhatalmi álláshoz nem a nagy fejverkezés szükséges, hanem az állam belső erőssége, a nemzeti öntudat. (Zajos helyeslés a balon és szélsőbalon.)

Egy másik érv, melyet báró Fejérváry honvédelmi miniszter mond, az, hogy hazánk föld- és néprajzi fekvése kívánja meg a hadsereg szaporítását. Hát erre nézve véleménye az, hogy két nagy szomszédunkat a németet és az oroszot feltartja előbbít a cseh, utóbbít a lengyel s míg e nagy kettős fajharcz eldől — mely századokig eltarthat — nekünk van időnk nemzeti államunkat fejleszteni. Másrészt Oroszország inkább Ázsia felé fordítja szemét, ahol nagy művelődési küldetést végez. Így hát bennünket nem környékez veszélyes és sokkal előbb kerülhet sor arra, hogy Ausztriának sértetlenségéért kell majd küzdenünk. (Ugy van! a balon és szélsőbalon.) A pragmatika szankciót tehát tisztán csak Magyarország viseli a terheket illetőleg. Ausztria pedig soha semmivel sem hálálja meg áldozatainkat. Csodálja, hogy lehetett a kvótát felemelni minden viszonzószolgálat nélkül.

Szell Kálmán: Nem úgy van!

Lovász Márton: Hazánk földrajzi fekvése kedvező, ezt ki kell használnunk arra, hogy nemzeti államunkat kiépítsük.

Beöthy Akos: Ki is lehetne használni.

Lovász Márton: Ha elmulasztjuk ezt, úgy előbb-utóbb szolgaságba kell süllyednünk. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Beöthy Akos: Alávaló szolgaságba.

Bakonyi Samu: Azon a nyomon vagyunk már most is.

Lovász Márton: Gróf Tisza Istvánnal vitázik ezután hosszabban a balkáni kérdés felől és arra az eredményre jut, hogy nekünk nem kellene a Balkán ügyeibe beleavatkoznunk. (Ugy van! a szélsőbalon.) Nekünk odalent csupán az okkupált tartományoknak Bosznia és Herzegovinának biztosítására kellene szorítkoznunk, egyébbel nem törődni. Mert mi jogon akadályoznánk meg egyes nemzeteknek egyesülését, szabadságuk kivívását? (Ugy van! a szélsőbalon.)

Beöthy Akos: Ne kacsingassunk Szaloniki felé.

Lovász Márton: Ilyen célra nem szabad megszavaznunk egy ujonczot sem. (Viharos helyeslés a szélsőbalon.) Áldozatok nélkül is lehet imperialis politikát folytatni. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Korán reggel (cselédjük is hever még!)
Künn a szabadban élők idejük.
Kelet heve tépett felhők haván ég:
Virágillat, pacsirta dal velük,
Egymást becézve a csókból sem elég —
— Hazug idill — ez az ő érdemük.
A nő feled . . . de tetszhalott a vágya;
Az ébresztő sugárt epedve várja!

Dénes figyelmes . . . oly kimért nevéhez . . .
S szívében? érc helyett hitvány salak!
Igénytelen asszonyka . . . mit sem ér ez . . .
Nem a feleség, pénze kelle csak!
S a mint odafért Zorka ezreihez,
Megint a régi ösvényen halad . . .
Hitvest, családi kört, megunt, feledett:
Mulató czimborát talált eleget!

El-elmaradt . . . talán csak szoktatól,
Hazug ürügy nyomán négy, öt napig.
Szabadságot feleségtől ki koldul?
Kinek nincs éje nappal alhatik!
Mentsége száz . . . közügyet hoz fel okul . . .
Pedig tivornya járja hajnalig!
S míg hű nejét a néma bü gyötörte
Ő elmerült a vad, bünös gyönyörbe! . . .

Dénes szívét apai hév dagasztja,
S mégis kerüli nejét, otthonát.
Csacsogva gögicsélő ajk marasztja,
Unott zaj ez: nem érzi jól magát.
Kíelt, sivár, mint téli föld harasztja
Okulna tán, ha rongy multjába lát.

A pénz, vagyon, család milyen csekélység!
Fő, hogy jó czimborák ki ne nevések.

S pár év alatt ismét lejtőre jutott:
Alatta szegény, rajta pusztulás!
Önvád sem gyöttri már, agya halott . . .
Megölte vad tivornya s az ivás.
Onérzet, jellem, ész megtépve ott:
Hová egyszer beront az uszoras . . .
Es Zorka panasznán felsír a mult
Mit érezett, ha magzatára borult?

. . . Prédálva már, mit ő, após szerezték,
Szint' észrevétlen usztak ezrei,
Mit nyeltek el az utcái szerelmek:
Kutatni, számba venni nem meri.
Panaszkodjék? Busongásán nevetnek,
— Az élelmes zsebe mindig teli!
Mily ócska helyzet ez . . . ha újra eszmél,
Nyomorubb ébredés lehet-e ennél.

A férj elutazott . . . mely tájra, hová?
Kényszer röpi a lég vándorát;
Ki fészkét, tűzhelyét prédára hagyá,
Ritkán talál nyugalmas, jobb hazát!
A sárga ősz így sujta szomoruvá:
Ki nyár hevén örömet nem talált.
Búcsu nélkül szökött el a családtól
Irgalmas szív csupán, mely érte gyászol.

Elhagyta férje, bár megölte volna!
Nem őt kimélte Dénes: az anyát.

Rákosi Viktor: Csak hogy ehhez független Magyarország kell! Budapestről dirigáljanak!

(Széll Kálmán közbeszólt valamit, Rákosi tagadólag int fejével. Erre Széll fölkel, átmege az ellenzékhez, kihívja a padból Rákosit, s a terem közepén élénken magyaráz valamit, melyre Rákosi folyton tagadólag int. A kis epizód élénk derűtséget keltett.)

Lovassy Márton: Szünetet kér.

Elnök: Az ülést 10 percre felfüggeszti.

Bábel und Biebel.

Bámolok rajta, hogy mennyien foglalkoztak azzal a pár szóval, amit fenti címen, egy politikai napilap keretéhez mértén mondtam a minap.

Hát csak érdekes a vallási téma mégis — látom.

De hát miért kell csak a napi pletyka keretében foglalkozni érdekesebb vallási kérdésekkel? Hogy mondjak egy őszinte szót!

Csodálatos az, hogy magyar művelt közönségünk mennyire nem ismeri a vallásos irodalmat. Nem az óriási, külföldi, tehát idegen nyelvű vallási irodalmat értem, hanem magyar nyelven megjelenő, egész könyvtárra menő **remek** vallási irodalmunkat.

Vegyük csak a mi egyházmegyénk munkálkodását.

Bunyitai Vincze összeállította s igazi minta magyaros stílusban állította össze a váradi egyházmegye s e keretben Várad város történetét. Hányan olvasták?

Dr. Székely István egyetemi tanár természetbölcséleti nagy munkái »Az őszön és ész.« »A szentírás apológiája.« »Emberi nem kora.« stb. Elvezet művelt embernek bele mélyedni ezen munkákba, melyek új ragyogó láttért nyitnak s egy könyvtárra való tanulmányt adnak egy kötetben. Ki ismeri?

Dr. Steinberger műve »Jézus a tanító, nevelők eszményképe.« írva az ő ismert finom modorában, igazi nemes pidesztálról mutatva a nevelést. Melyik szülőnek nincs erre szüksége, hányan ismerik?

Fraknói és Karácsonyi történelmi munkálkodásai megbecsülhetlen értékűek — hányan tudják?

Dr. Karsch Lollion apologetikus pályadíjnyertes nagy művét, szentírás magyarázatait hányan keresik?

Spett Gyula remekelt a Bugeaud püspök munkájának fordításával. Valami szebbet kívánni sem lehet, mint e mű. Milyen stílus, mily érzéssel teli, mily vonzó tárgyalási mód világít

a vallás tételei közé e műben, kezdve az evangéliumok hitelességének bizonyításától, fel a legújabbban definiált dogmákig?!

A »Magyar Sion«, »Bölcséleti Folyóirat«, »Hittudományi Folyóirat«, »Katholikus Szemle« remek füzetek, a Nagyváradon **Nogely** István szerkesztésében megjelenő érdekes »Kath. Hitterjesztés Lapjai« és Missió-füzetek, a »Zászlónk« páratlan ifjúsági folyóirat, mely az első évben már 900 előfizetést kapott, ismerős-e nálunk?

Csak így hamarjában sorolom fel ezeket. Nem atyafiságos szemmel, nem **pápa szemmel** nézem és válogatok e munkák között. Mind olyan, melyet szeretnék vad támadóink kezébe juttatni, hogy tanulják meg — ismerve becsülni azt, amit tudatlanságukban támadnak, a mi szent, törhetetlen, erős, nagy hitűket.

Bárki különben, bármily tárgyú jó könyvet, vagy könyvtárt akarna megszerezni, egyszerű felszólítására azonnal készek vagyunk felvilágosítást nyújtani.

Gondoljuk meg csak, talán mégis szégyen reánk, ha csak támadóink firkalmányait ismerjük, saját irodalmunkat — nem. **P—y.**

Lesz-e villamos vasutunk?

— A szerződés a jogügyi és világitási bizottság előtt. —

Minden újabb tanácskozás a villamos áram szolgáltatása ügyében újabb meglepetéseket hoz.

Eveken keresztül tárgyalták a világitási és a villamos vasut részére szolgáltatandó villamos áram ügyét s ma ismét csak ott vagyunk, hogy nem tudjuk, komoly-e a közúti vasúttársaság akarata, vagy nem.

A jogügyi és világitási bizottságok tegnap tartott teljes ülésén ismét újabb nehézségek merültek fel.

A helyes dolog az lett volna, hogy előre egyezzen meg a város a közúti vasutal, de a sok huzavonával eltelt az idő, s most a közúti vasut úgy látja, hogy a város sarokba van szorítva s diktál kénye-kedve szerint.

A miniszter a nyakába akasztotta a közúti vasutat a városnak s most vagy belemegy egy bizonytalan s a városra esetleg nagyon káros szerződésbe, vagy a telep berendezésénél károsodik érzékenyen.

Megfenyegeti a várost, hogy ez az utolsó ajánlata, s ha a város meg nem hajlik előtte, márczius 31-én tul szóba sem áll többé.

A szerződés végére pedig egy nagy meglepetést bigyesztett oda, amely illusoriussá teszi mindazon számításokat, amelyek arra voltak alapítva, hogy ha most nem is, de később hasznot hoz a vasut részére eszközölt áramszolgáltatás a városnak.

Egyszerűen kijelenti, hogy bármikor felmondhatja a városnak az áram használatot s egyszerűen megfizeti a még nem törlesztett befektetését.

Igy nem lehet komolyan beszélni, ha a város érdekeit nem akarjuk kiszolgáltatni.

Ezt pedig nem lehet semmiképen, még ha nem lesz is villamvasutunk.

Inkább most érje veszteség a nagyobb befektetés révén a várost, mintsem hosszabb ideig nyögje egy második gázszerződés átkát.

Nagyvárad város jogügyi és világitási bizottsága tegnap együttes ülést tartott, amelyről a következő tudósítást adjuk:

Rimler Károly polgármester elnököt, jelen voltak: Hoor Mór, a Ganz-cég igazgatója, dr. Hoványi Géza, Kőszeghy József, Bordó Ferencz, Ragány János, Száhlender Károly, Tóth Márton, Dús László, Mihelyi Adó, Mezey Mihály, Stern Herma n, Sonnenfeld Zsigmond, dr. Károly Irén, Hlatky Endre, Gerő Armin, Pekánovits Imre, Léway Zsigmond, Komlóssy József, Moskovits Miksa, Stark Gyula és Altóder Vincze jegyző.

Az együttes bizottság a villamos vasut részére szükséges áramszolgáltatás tárgyában a közúti vasutal kötendő szerződés-tervezetet s a tanács által tett módosításokat vette tárgyalás alá.

A két első szakasz elfogadása után az áramszolgáltatásban előálló zavarok esetén a város által fizetendő kártérítésnél a tanács elfogadta már azon szöveget, hogy évi 500 kocsi-kilométer áramzavar esetén nem fizet a város kártérítést; évi 500—1000 kocsi-kilométer zavar esetén kocsi-kilométerenként 25, és 1000 kocsi-kilométeren felüli áram zavar esetén kocsi-kilométerenként 40 fillér kártérítést fizet a város.

Ragány János és dr. **Sarkadi Lajos** a szakasz elfogadását ajánlják.

Hoor Mór nem lát veszélyt a kártérítés kikötésében, mert az a cél, hogy a város jó telepet épít. Tapasztalat szerint pedig áramzavar ritkán, sokszor évek elteltével fordul elő. A villamos vasut felszerelésében előfor-

Kis bimbajának könnye égre folyna
S a gyermekszív szent irgalomra vár!
Szánalmat érdemel, — akár a szolga,
Kit önző durvaság utszólra hányt?
Menekül innét . . . ő is . . . vissza . . . vissza . . .
Szülei házba, mely könnyétől tisztal

III.

Gyümölcshezó nyár bő áldást pazarol,
Ha a tavasz derűre, nedvre kél . . .
Pázsit, vetés sandit ki a rög alól,
Bimbó, gerezd küzdélme sem csekély!
Akad-e szív kétség között valahol,
Mely nyár előtt csak pusztulást remél?
Kérdezd Batárinét . . . zokog a válasz:
Tévesztett életut . . . örök halál az!

Te büszke bércz, fenséges homlokoddal
Ne ingereld tovább is az eget!
Sivár önzés, kincséd kutatva szabdal,
Bár öserőd ellen mit sem tehet!
De ha vad földrengés izekre vagdal,
Egy nyárilaknak sorsa mi lehet?
Mely harmatos lejtőd ölen fehérlik
Akáczorok takarják a fedélig.

Fehér ház . . . környékén, belső magányán
Kihalt az élet, benn a rács mögött,
Virágos tölgy dus lombjait himbálván:
A vadszeder indája rászókkott . . .
Eresz alatt üres fészkek, be árván
Fityeg, a pók reá hálót kötött . . .
Zajosb a temető, itt hang se csendül,
Beteg madár csipog a fán egyedül.

Ide jött Zorka, szíve mély sebével
— Óh mennyi napja van még alkonyig!
Sóhaj, fohász, harag ide nem ér el,
Egy rombadólt életről álmodik.
Szellő az illatát szórhatja széjjel:
Nem hat tovább a bezárt ablakig . . .
Madársereg a csendet úgy utálja,
Elköltözt . . . Mért zengjen itt hiába!

S ha jó az est, komor leplét terítve,
Szárnyán a méla csend e tájra ül.
S az égi öv csillagsugarba' fűrdve
A fényt magának rója érdemül . . .
Bujkál a hold arcját messzebbre vitte,
Csipős szellő suhan a hegy megül
A busz asszony kilép a zárt magánybul
Kis lányával rövid sétára rándul.

Elő gyönyör, remek leányka, nyíló
Tavasz, mit más hasonlat sértene!
Ily angyalfő teremt csak Murilló
E lány Zorkának üdve, mindene . . .
A zsenge kor szemében is viruló,
S a gyermekész hány bölcsnek mestere?
Sejdit, kutat, eszmél, olyat figyel meg,
Mi gondot ad a bámuló öregnek.

Jaj a gyermekszívnek, ha ébredését,
Csinált mosoly mögött homály lesil
Ha hozzá fér, marad e benne épség?
A mentőkéz ekkor már kései . . .
Csak örömet, kell hogy szívünkbe véssék,
Kik életünk gondos kertészei,

A zsenge kor legyen való ragyogás
Elég korán jó ugyis a csalódás.

Beszélt neki: a lassu séta közben,
Oly dolgokat, mik gyermeknek valók:
Hogy tiszta szív duskál az örömköben
S kik törve hisznek nem igát-vonék . . .
Hogy a szerencsések vannak ma többen
Nyomort, panaszt, akár ne hallanók . . .
Hogy minden könnyüt száz mosoly törül fel,
— A gyermekésznek csak ilyen mese kell.

Beszélt neki: midőn keblére vonta
Csókolva szög haját, azur szemét,
Hogy az ember megalkotása óta
Maga miatt, — az Isten ellen vét.
Hogy a világ minden keserves átka;
Megtépi a becsület szent nevét,
S a szenvedés . . . egy perc alatt születik
Társunk marad a koporsó fedélig.

Beszélt . . . midőn nyugvóra szállt le a nap, —
— Két édes ajkon oldva egy fohász!
Örök bíró, a kit a jók imádnak
Szegényre, dúsra egyaránt vigyáz!
Enyhet, nyugalmat álmokat ad annak,
Kinél az áhitat nem cifra máz . . .
— S ezer regét regélt a szeretetről.
A mi nemes, dicső származhat ebből.

De hallgatott boldogtalan voltárol:
Hogy e derűben is gyászt mért visel,

duló bajok nem értendők ide. Méltányos is a kikötés. A város világitása is megkívánja, hogy szakértő, pontos személyzete legyen a telepnek.

Komlóssy József és Kőszeghy József főmérnök felszólalása után a szakaszt változatlanul elfogadták.

A teherszállításnál fizetendő kártérítésnél akként módosították a szöveget, hogy a város csak azt a készírást tartozik megfizetni, amit a vasúttársulat a késedelmes áramszolgáltatás miatt a kocsik után fizet az államvasutaknak.

Az 5-ik §-ban **Hoor Mór** ajánlatára kikötötték, hogy mindkét fél külön regisztrálókészítéletet állít fel.

A villamosáram árai.

Hosszabb vita fejlődött ki a villamos áram árainál.

A város a szerződésben évi 400,000 kilovatt áramfogyasztás biztosítását kívánta s ugy ezen mennyiséget, mint ezen felül még 50 ezer kilovattot, tehát összesen 450,000 kilovatt áramot kilovattanként 12 fillérért, az ezen felül fogyasztott áramot pedig kilovattanként 11 fillérért hajlandó szállítani.

Ezzel szemben a közúti vasut csak évi 300,000 kilovatt fogyasztást biztosít s fizet 350,000 kilovattig kilovattanként 12 fillért, a további 50 ezerig 11 fillért, a még további 50 ezerig 10 fillért s végül az ezen felüli fogyasztásért 8 fillért kilovattanként.

Hoor Mór a tagok kívánságára szólott a kérdéshez. A közúti vasut nem állíthatja maga elő ily összegből az áramot; de a városnál az a kérdés, hogy nagyobb nyereséget akar-e, vagy megelégszik az önköltséggel.

Dr. Hoványi Géza elfogadja a tervezetet, csak legyen már egyszer vasut.

Hoor Mór a biztosított árammennyiségre nincs aggály, mert az évi 400,000 kilovatt fogyasztást eléri a vasut. A vasut a teljesítmények felemelését kérte, ez emeli a költségeket. Neki az a meggyőződése, hogy az árral ki lehet jönni jövedelem nélkül. E tekintetben **Dr. Károly Irén** szeretné hallani. Azt ki kellene kötni azonban, hogy a közúti vasut a villamos záros határidő alatt kiépíti.

Rimler Károly előadta erre, hogy a közúti vasúttársaság irásban is kész kijelenteni, hogy ha az engedélyt megkapja, ez évi június 1-én hozzá fog a vasut építéséhez.

Dr. Károly Irén akarja a villamos vasutat, de csak úgy, hogy a városnak ne legyen belőle kára. A 12 filléres árból kijönne a város, de a 8 filléres kilovatt árra ráfizet a város. Ez a hosszú számítások alapján szerzett meggyőződése.

Dr. Sarkadi Lajos szeretné a Hoor ellenérveit hallani. Nagy baj lenne, ha a város károsodásával járna az áramszolgáltatás. Ezen fordul meg az egész dolog.

Mihelyi Adolf rámutat arra, hogy új befektetések kellenek s akkor is 8 fillér lesz az áram ára. Ez igen fontos.

Hoor Mórnak a kibővítés szempontjából nincs kifogása; a mostani berendezéssel 500,000 kilovatt áramot lehet szállítani. **Dr. Károly Irén** másként számítja az önköltséget. Tisztán a dologi kiadás nem éri el a 8 fillért; de befektetés törlesztéssel több.

Dr. Sonnenfeld Zsigmond és Kőszeghy József felszólalása után a közúti vasut által kívánt egységárat elfogadta a bizottság.

A közúti vasut felvette a tervezetbe, hogy ha a fogyasztás felülhaladja az évi 300,000 kilovattot, egy új, 120 egység (gép) beállítását követelheti, s ennek ellenében a biztosított mennyiségen felül évi 100,000 kilovattot biztosít még.

Ezen pontnál majd minden bizottsági tag odanyilatkozott, hogy a városra óriási terhet hozna minden ellenszolgáltatás nélkül. Semmi garancia nincs benne a városra.

Végre is a bizottság abban állapodott meg, hogy az új 120 egység beállítása esetén a társaság 8%-ot fizessen géptörlesztésre és a személyzeti több kiadásra.

A 9. § szintén nagy vitát keltett. Ebben az foglaltatik, hogy a város ez évi októberre köteles elkészíteni az áramszolgáltatás berendezését, de a vállalat csak az engedély okiratban kikötött tüzem megkezdésétől köteles az áramot igénybe venni.

Ebben a §-ban is nagy hátrányt látnak a városra, mert a befektetés esetleg hosszabb ideig nem jövedelmezne.

Gerő Armin rámutatott, hogy a közúti vasut évekig elhuzhatja az engedély okirat kiadását, s így óriási kár éri a várost.

A bizottság olyan módosítást fogadott el, hogy a város a vasut üzembevételekor köteles áramot szolgáltatni, vagy kártérítést fizet.

A szerződés utolsó előtti pontja valóságos megütközést keltett. Ez új kívánság a közutitól, amelyet ismét kibúvónak tartanak.

A közúti vasut beiktatta a szerződésbe, hogy a vasut felmondhatja a villamos erő használatát bármikor, ha új hajtóerőre tér át, de ez esetben megfizeti a még nem amortizált részét annak az összegnek, amit a város a villamos vasut áramszükséglete folytán fektetett be.

A bizottság egyhangulag elvetette ezt a

pontot, mint olyant, amely mellett a város nem mehet bele a villamos áramszolgáltatásba.

A nagy konsternációt kellett szakasz behatása alatt este 7 órakor oszlott szét az ülés.

A szerződést a jövő hétfőn tárgyalja még az állandó választmány, s a márczius hó 12-én tartandó közgyűlés határoz felette végleg.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

- Márcz. 4. Tenyészbika vásár Tenkén.
Márcz. 7. Tenyészbika vásár Nagyszalontán
Márcz. 7. Nagyváradi város központi választmányának ülése d. u. 4 órakor.
Márczius 11. Kiskereskedők társulatának közgyűlése d. u. 8 órakor.
Márcz. 8. A kath. főgymnázium ifjúságának matinéja d. e. 11 órakor.
Márcz. 8. A biharmegyei nőegylet hangversenye.
Márcz. 8. A Szilgigeti társaság felolvasó ülése d. e. 11 órakor a kath. jogakadémian.
Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély).
Márcz. 15. A közs. polgári leányiskola kurucz-ünnepélye a Csarnokban.
Márcz. 16. A nagyváradi gőzmozdonyu közúti vaspálya r. t. közgyűlése d. e. 10 órakor.
Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
Apr. 18. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.

* A pápai koronázás jubileuma Nagyváradon. Ó Szentsége XIII. Leó pápa megkoronáztatásának 25-ik évfordulóját imponzans ünnepség keretében ülte meg a helybeli **premontrei rendi kath. főgymnázium** tanári kara és kath. ifjúsága. Először hálaadó szent mise volt a rend templomában, melyen a tanári karon és kath. növendékeken kívül nagy s előkelő közönség vett részt. A szent misét **Novotny S.** Alfonz igazgató végezte teljes segédlettel. Majd a jelenlévők átvonultak a főgymnázium disztermébe, s kezdetét vette az ünnepély. Először az ifjúság a pápai himnust énekelte. Utána a rend fiatal tudós tanára **Mártoncsik L. Albert** színesen, kiváló gonddal kidolgozott ünnepi beszédet mondott, melyben hatalmasan kidomborította Ó Szentségének a katholicizmus érdekében egész világra kiható tevékenységét, s fejtegette az ünnep jelentőségét. A gyönyörű beszédet lelkesen, hosszan éltjezték. Majd **Szommer János VIII. o. tan.** szavaltta el **Hodács A.** »Az égi fény« című remek költeményét. A felhangzó tapok egyaránt

Miért költöztek a Batári házból
S miért nem érintkeznek senkivel,
Leánykája, bár kérdést kérdésre hajszol,
Tudvágyát tréfasággal üti el . . .
— Jobb így nekünk, — sóhajlja, — itt ki bánthat?
Szeresd, becsüld boldogtalan anyádat.

. . . Négy hónap telt el így . . . egy emberöltő . . .
Van-e hályog, mely a naphoz szokott?
Mint lánczra vert rab Zorka oly őrzöngő,
Mi benne élt: jól érzi mind halott!
A zajgó külvilág előtte fertő,
Ha nézi undor fogja el legott . . .
Naponta fogy, hervad szépsége bája:
— A hervadás anyagát megtalálja.

Szobája ablakán tarolt határt lát
Még zöld a hegy, — de keblén tarka folt . . .
Az ősz megint érezteti haragját,
Bús hervadás, — mi a nyár éke volt.
Irtás — melyen vigan hányszor szaladt át:
Most rajt' sok fürge vad kerekét old;
Nyomukban egy vadász . . . miért sietve?
Hiszen részét a zsákmányból kivette!

Nyárban szép tarka rétt terül a házig,
Most a kőd martalékkal tele!
Vadász ruha, hogy tiszt viseli látszik,
Ez a vadász mindennapi helye!
A vizsla fenn, csaholva nyomra szaglász,
S a gazda lenn, — törődik is vele!
Egy sziklapadra ül a házra bámul:
Neki elég, mit láthat e világbul.

Egy érzés hozta ide, mely magasztal,
Benső világunk hajnalcsillaga . . .
Óvé a küzdés közt legtöbbször diadal:
Egünk e nélkül összeomlana,
Eszményi, tiszta, nem vegyül salakkal
Világokat tör alkot egymaga:
Csuszó szolgálja lesz akarát, agy ész,
Csak a végső szivdobbanással enyész . . .

Ez érzés szép Zorkának is sajátja
Régen fakadt: van ennél szebb gerezd?
Ügyetlen volt a tiszt félénk hiába
— Az ily hibát mindig néven nevezd!
Hiába esd, Zorkát percig se látja,
A házba jutni száz furlangba kezd . . .
Mind hasztalan, bár kérve esdve ott áll:
Nem bír tovább eljutni a kapunál . . .

Szegény fiu! szaladhatsz a falakig:
De Zorka észrevett, rég megfigyel
Csukott redőny kopott lapjára hajlik,
Leányszerelme küzd emlékével . . .
Tekintete csudás . . . magasztos addig,
A míg a nőt a nő emeli fel.
Ugy elmereng, édes vigasza neki:
Hogy ez az ifju őt ma is szereti!

Szereti ő is hévvel tiszta vágygyal . . .
Emléke zug, mint vész a szirteken.
E hév e láng büszkén magasba szárnyal,
— Hát földi szenny, salaktól ment legyen.
O nem fog uszni a divatos árral,
Habár a tiszt álmában és jelen . . .

Mit szive érez, vére sem tagadta,
De hü marad s el nem bukik miatta!

Repes a vágy . . . sóhaj nyomán daczos köny
Orök forrása vagy szép női szem.
S ha fogy a vágy: nyomán terem a közöny,
A nyugtalanság bántó, elhiszem.
Hogy újra látja: lelke zug . . . miért jön?
Órangyala a becsület leszen.
S ez így kiált: eddig velem maradtál:
Orök frigyünk nem bontja fel a halál.

Vad gondolat cikáz, bódult agyán át:
— Megmenteni a még megmenthetőt.
A nő becsülete — emelve magát —
Tisztán maradjon a világ előtt! . . .
Ugy elmereng . . . maga körül romot lát . . .
S ép gyermeke, ha majd keresi őt
Sugják neki: anyácska égbe szállott,
Hogy ott találjon egy szebb, jobb világot!

Nagy durranás reszketteti a házat:
Kalmár szülő mi szörnyű ébredés!
Agy volt a cselárgy biztos a találat,
— Kiöm'ő vér a földbe rést se vés . . .
Omló zápor szemet hiába áztat,
Holtnak Prometheusz tüze kevés . . .
Amit az érző szivek sirva látnak:
Hogy ily martirja van e szép világnak!

szóltak a vallásos ihletől áthatott szép költemény szerzőjének és előadójának, ki előadásával kellőleg érvényre tudta juttatni a költeményben kifejezett gyönyörű gondolatokat. Végül az ifjúság a magyar himnuszt énekelte el. Ezzel az ünnepély emelkedett hangulatban véget ért. A nagy nap öröme az intézetben az előadások egész nap szüneteltek.

* **Kopt püspök Nagyváradon.** *Maximus Sedfaoni*, a közép egyiptomi koptok püspöke s az alexandriai patriarcha helynöke tegnap délután Nagyváradra érkezett. Ittléte alatt *Vinkler József* vál. püspök nagyprépost, káptalani helynök vendége.

* **Személyi hir.** *Papp János* országgyűlési képviselő tegnap a főváro-ból Nagyváradra érkezett.

* **Uj tiszteletbeli kanonokok.** *O Felsőge Kozma Béla* nagy-bocskói és *Lourenszy Ferencz* érdsármái plébánosokat a szatmári székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjaivá nevezte ki.

* **Elragadt városi iga.** Nagy ribilliót okozott tegnap délután a Széchenyi-téren a megyeháza előtt a város egyik igája. A lovak megbokrosodtak és neki vitték a szekeret a megyeházával szemben levő kerítésnek. A lovak keresztül ugrották a kerítést, de a szekér felborult és összetört. A kerítés oszlopai is kitörttek, oly erővel rántották a lovak magukkal a szekeret. Nagy nehezen sikerült végre a kisebb zuzódást szenvedett lovakat megfékezni. A színhelyen nagy publikum verődött össze.

* **Márczius Idusa az újvárosi iskolában.** Az újvárosi községi fiúiskola tegnap d. u. gyűlést tartott, melyen márczius 15-ének a megünneplését elhatározták. Az iskola dísztermében lesz az ünnepség, délelőtt a fiúk, délután a leányok. A programot a gyermekek ének- és szavalat számai fogják képezni; a megnyitót *Vaday József* igazgató tartja, az emlékbeszédet *Bodnár János*.

* **Uj magyar nemes.** Mint a hivatalos lap tegnapi száma közli, a király a személye körüli miniszter előterjesztésére *Kovács Kálmán* egri lakos, műszaki tanácsos, valamint törvényes utódainak a »szendrői« előnevét, régi magyar nemességük épségben tartása mellett díjmentesen megerősítette.

* **A váradi műtárlat rendezősege felkéri mindazokat, kik az általa szétküldött felhívást kézhez vették, hogy a felhívást nagybecsű feltételeikkel egészítve visszaküldeni kegyeskedjenek.** A rendezőség a tárlat tényleges elrendezésének s a terület megfelelő beosztásának megkezdését sokáig el nem halaszthatja. Emiatt az elkésve érkező bejelentések esetleg már kedvezőtlenebb helyre fognak kerülni. A legutóbbi napokban a tárlat ismét több igen értékes műtárggyal gyarapodott. A rendezőség bizton reméli, hogy a nagy költséggel járó tárlatból deficit nélkül fog kikerülni, mert a közönség érdeklődése főleg az állandó jegyek vásárlása tekintetében már is igen szépen nyilatkozik meg.

* **Öngyilkos hírlapiró.** Újvidékről táviratozzák nekünk: Tegnap reggel Retter csernovici illetőségű hírlapiró, péterváradai önkéntes, szolgálati fegyverével a legénységi szobában meglötte magát. Sebje életveszélyes. Hogy mi indította végzetes tettére, nem tudják.

* **Pályázat a reáliskolai szolgai állásra.** A nagyváradai állami főreáliskolánál elhalálózás következtében megüresedett második szolgai állásra a pályázati határidő e hó 1-én lejárt. Akadt is pályázó szép számmal, körülbelül harmincz, többnyire iparosok az ország számos vidékéről. A kultuszminiszter azonban, bizonyára nem tudta, hogy már ilyen sokan jelentkeztek, meghosszabbította a pályázati határidőt márczius 14-ig. Eszerint még két hélig mindig be lehet nyújtani a tanker. főigaz-

gatóhoz címzett kérvényeket a reáliskola igazgatóságánál.

* **Névváltoztatás.** *Schwarz Jakab* be-rettyó-újfalui illetőségű, budapesti lakos vezetéknévét »Zsoldos«-ra változtatta.

TANUGY.

A kath. tanítók orsz. tanácsának ülése.

A magy. kath. tanítók országos bizottságának Tanügyi Tanácsa f. év február hó 28-án d. e. 9 órától d. u. 1 óráig igen látogatott élénk gyűlést tartott, melyen az orsz. kath. tanügyre nagyfontosságú határozatokat hozott. A gyűlés menetét dr. *Steinberger* Ferencz nagyváradai apát-kanonok mint elnök vezette.

Elnök jelentést tett az október 27-iki római zarándoklatról s azon kitüntető fogadtatásról, melylyel *Szentsége* a magy. kath. tanítók 150 tagu képviselőt fogadta. Jelenti, hogy a zarándoklat sikerét előmozdító kegyes adakozókhoz külön-külön köszönő iratot intézett a tanács nevében. Mely részvétellel emlékezik meg a megboldogult *Major* Ferencz orvos képviselőről, ki annyi gondnal nyújtott segítséget zarándok társainknak. — Indítványozza, hogy gr. *Zichy* Gyula és P. *Czách* uraknak, kik a kegyes fogadtatást kieszközölték, jegyzőkönyvi köszönő irat intéztessek.

Majd előterjeszti a magy. kath. püspöki kar kegyes leiratait, számszerint 7 darabot, melyek a tanácsülés felterjesztéseire vonatkoznak:

1. A kath. tanító- és tanítónőképzők képe-sítő vizsgálatának szabályzatát bizonyos módosítások eszközölése végett visszaküldi.
2. A kath. kántortanítói állások jövedelméinek megosztására vonatkozó tervezetet újabb pótlásokra szintén visszaküldte.
3. A nógrádmegyei tanítóegyesület sérelmes eljárását mivel ez csak egy eset volt, országos intézkedésre nem szorul, s azért az illető egyházmegyei főhatóságához utalja.
4. Az országos tanítói nyugdíj végrehajtó-bizottságában engedendő képviselőtétést pártolól-lag terjesztette az illető miniszteriumhoz.
5. A Wodjéner Albert-féle alapítvány kiosztása ügyében a kath. tanítók képviselőtétését szintén pártolól-lag tette át a közökt. miniszter urhoz.
6. A kath. tanítók családjaik és a hitoktatók részére kieszközölendő utazási kedvezmények ügyében felterjesztett kérvényt pártolól-lag áttette a kereskedelmi miniszter urhoz.
7. A nem állami tanárok nyugdíjára vonatkozólag az intézkedést az illető iskolafenn-tartók hatáskörébe utalja.

A kath. népiskolai tanítástervre *Dobrossy, Számborozscky* és *Tóth G.*-től beérkezett bíráló észrevételeket, hogy a tanács minden egyes tagja áttanulmányozhassa, sokszorosítani fogják, s az illetőknek megküldik oly kikötéssel, hogy a május 18-án tartandó bizottsági gyűlésre jelentésüket beküldjék. A tanítóképzők tanítástervére elfogadott irányelvek a képzőknek szétküldetett, de nagyobb része azokra még nem választott. A kath. polgári iskolai tanító és tanítónőképzők vizsgálati szabályzatára a kalocsai képzőtől beérkező szakvélemény a szatmári képzőhöz tételük át hozzájárulás végett.

Az *Ember* Károly által benyújtott polgári isk. tanítóképzők tantervét a tanács lelkes él-jenzéssel fogadta s bíráló véleményre Kalocsára és Szatmárra küldi. — A gazdasági iskolák elfogadott tantervét dr. *Steinberger* Ferencz elnök felterjesztette a hercegpr. áshoz. — A Bajavidéki Tanítóegylet a tanítói fizetés ren-dezése tárgyában egy beadványt küldött a tanácshoz, mely *Ember* Károly indítványára elhatározta, hogy a kath. tanítók fizetése *ál-lami segélylyel* (?) egészíttessek ki s a tanács sürgősen fel fogja szólnítani a tanítóegyleteket, hogy velök együtt ily irányban irjanak a kor-mányhoz és képviselőházhoz. — A kemencei egyházkerület tanítóságától párbérbügyben a tanácshoz küldött beadvány áttétellett a né-poktatási szakosztályhoz. — A pénztáros állá-sáról lemondván, helye az országos bizotts. szervezete 19. §-a szerint lesz betöltve. — A pénztár átvételére kiküldetett *Ember* Károly

Puri Iván és *Györffy* János. — Barabás György egy indítványt terjesztett be, hogy a kántortanítói állással összekötött harangozást az egyházmegye tiltás el. A népoktatási szakosztályhoz tételük át. — A tanács kegye-llettel emlékezik *Vogronics* Antal néhai vesz-prémi kanonokról, ki a központi iroda költségeire 500 koronát hagyományozott.

Miután a gyűlés befejeztetett, az összes je-lenlevők Vácra utaztak, hol *Csávolszky* József püspök, kanonok urnak voltak vendégei. Ebéd után meglátogatták a Csávolszky alapította ta-nítói árvaházat, hol 64 fiu nyer ellátást és szakfelügyel tet. Meglátogatták továbbá a süket-némák intézetét is. Itt 105 fiu, köztük bejáró 52 és 58 leány, köztük bejáró 22 nyer ellátást és oktatást.

Igazságszolgáltatás.

Ítélet az almási szerelmi tragédiában.

— 12 évi fegyház. —

Tegnap fejezte be a nagyváradai esküdt-bíróság annak a szenzációs bűnpörnek a tár-gyalását, melynek részleteiről már a vasárnapi számunkban beszámoltunk.

Jogász körökben élénk érdeklődést keltett e bonyodalmas, sötét bűntügy, melynek hátte-réből már a bitófa meredt élénk.

A három napi tárgyalás folyamán még jobban összekuszálódott a bonyodalmas bűntü-gy számai s a gyilkosság vádja már-már nyomasz-tóan nehezedett *Moldován* Györgyre, meg bű-társaira: szeretőjére *Moldován* Tógyernére és anyjára *Szulyogán* Gábornéra. Halálos bünte-téssel járó, nehéz, nagy vád fenyegette a szen-vedélyében vad állattá lett oláh suhanczot, a ki közömbös, együgyűséggel beismerte nagy bűnét.

Két napig tartott a bizonyítás befejezése, a mely után csupán arról győződhetett meg az esküdtbíró, hogy *Moldován* György a múlt év októberében szándékosan megölte unoka-testvérét, *Moldován* Tógyert, a kinek feleségével már jó ideje bűnös szerelemben élt. Terhelő adatok voltak arra, hogy *Moldován* Tógyerné tudtával történt ez az elvetemült bűntett.

Arra a nehéz, nagy vádra azonban, hogy *Szulyogán* Tógyerné bűjtögte volna a szerel-mes párt a gyilkosságra, csak igen gyenge gyanukok merültek föl, de ezeket is védője, dr. *Krüger* Aladár oly mesterien háritotta el felőle, hogy egyedül *Szulyogán* Tógyerné került ki büntetlenül a sötét bűnesetből, míg *Moldován* György szándékos emberölésért 12 évi fe-gyházzal, *Moldován* Tógyerné pedig e bűnben való bűnrészességért 4 évi fegyházzal lakol.

A tegnapi tárgyalásról részletes tudósi-tásunk a következő:

Már reggel 9 óra előtt nagyszámu érdek-lődő közönség töltötte meg a törvényszék esküdtészeki termét, kik között ott láttuk *Sávele* Kálmán kir. főügyészt, dr. *Nagy Géza* kir. ügyész és dr. *Márkus* László társaságá-ban. A tárgyalás folyamán számos jogász ki-tűnőség érdeklődött a tárgyalás menete iránt. Reggel 9 órakor nyitotta meg a tárgyalást *Nagy* Ferencz törvényszéki elnök.

A két vádlott asszony megtörtén, kréta fehér arczczal tilt bírái elé, csak az izmos, primitív arczu *Moldován* György nyugodt, kö-zömbös.

A tárgyalás elején az esküdtökhöz inté-zendő megállapított kérdéseket olvasták fel, melyek a *gyilkosság*, vagy pedig szándékos emberölés bűntettében kérdezik bűnösnek *Moldován* Györgyöt, e bűnben pedig segítő társá-knak *Moldován* Tógyernét és a 72 éves anyját.

A kérdések felolvasása után *Korn* Lajos kir. alügyész mondotta el tanulmányserűt, mely és erős logikájú vádoló beszédjét, mely-ben a tények és tanuvalomások; az ethikai és

lélektani tényezők összevetésével oly preczizen építette meg a gyilkosság és az abban való segédkezés súlyos nagy vádját, hogy beszédje után a közhangulat erősen a vádlottak ellen fordult és sokan már a halálbüntetés réméről beszéltek.

A tárgyalás délutáni folytatásán először dr. Kripka Henrik Moldován György védelmére mondta el védő beszédét.

Alapos jogi tudással, következetes érveléssel bontogatta a gyilkosság vádját, s megingatta a bizonyítékok hiányával az előre elhatározott gyilkosság fenforgását.

Majd Ardeleán Jusztin Moldován Tógyerné védelmére sorolta fel a vádat elhárító körülményeket és érveket, s védenccze felmentését kérte.

Hátra volt még az öreg összetört Sulyogán Gáborné, a kit a felbujítás súlyos vája terhelt. Az ő védelmét dr. Krüger Aladár képviselte.

A nagy vádat dr. Krüger Aladár az érvek és tanuvalloságok meggyőző összevetésével, a tények lélektani megvilágításával hárította el.

A nagy készségre valló, temperamentumos védő beszéd általános és mély hatást keltett.

A bír. ügyész pár szó válaszára a védők reflektálván, Nagy Ferencz elnök rezüméje után visszavonultak esküdtek, s hosszas tanácskozás után hozták meg verdiktjüket.

Varró Domokos, az esküdtek választott feje olvasta fel a verdiktet, mely szerint Moldován Györgyöt szótöbbséggel szándékos emberölés bűntetteben mondották ki vétkesnek.

Moldován Tógyernét pedig a bűnrészes-ségben találták bűnsnek, míg Sulyogán Gábornét a vád alól felmentették.

A verdikt kihirdetése után a büntető tanács vonult vissza tanácskozássra s rövid idő múlva kihirdette az ítéletet.

Moldován Tógyert szándékos emberölés bűntetteért 12 évi fegyházzal sújtotta, míg Moldován Tógyernét bűnrészes-ségeért 4 évi fegyházzal büntette.

Dr. Kripka Henrik és Ardeleán Jusztin védők semmisségi panaszt jelentettek be az ítélet ellen s egyszersmind a vizsálati fogság felfüggesztését kérték, de ezt a bír. törvényszék nem teljesítette, miért is Ardeleán Jusztin felfolyamodással élt.

Sulyogán Gábornét, a beteg öregasszonyt azonnal szabadlábra helyezték.

EGYESÜLETEK.

A Kath. Kőr. választmányi gyűlése.

A nagyváradai katolikus kör választmánya ma, szerdán délután 1/2 6 órakor saját helyiségében gyűlést tart, melyre a választmányi tagok figyelmét ez uton is felhívjuk.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: István Vajda (premier)

Csütörtök: István Vajda.

Péntek: Jack és Bob. (premier.)

Szombat: Vicomte Letorieres (Várady Aranka vendégjátéka.)

A mai premier. Ma, szerdán este mutatják be a Szigligeti-színházban Vulkán József drámáját, az István vajdát. Peterdy Sándor rendezte a darabot. A próbakon jelen volt s a mai főpróbán is jelen lesz a szerző. A dráma szereposztása a következő:

István vajda	— — — —	Szarvasi S.
Magda, neje	— — — —	László Irén
Arboare, hatmán	— — — —	Peterdy S.
Nikita)	— — — —	Tóth Elek
Tódor) Arboare fiai	— — — —	Deésy Alfréd
Karabac Péter udvarnagy	— — — —	Bognár Janos
Deszpéna, leánya	— — — —	E. Kovács M.
Serpe, kamarás	— — — —	Kovács Lajos

Csatár, Szatmáry, Berczi, Perényi, Heltai Keresz, Vank stb. játszanak még kisebb szerepeket. A bemutató előadás iránti érdeklődés.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 166.

Bérlet 148. sz.

Ma szerdán, 1903. márczius 4-én:

István vajda.

Szomorujáték.

SZEMÉLYEK:

István (az ifju) Moldva vajdája	— — — —	Szarvasi Sándor
Magda, a vajda neje	— — — —	László Irén
Arburé, hatmán (vezér)	— — — —	Peterdy Sándor
Nikita)	— — — —	Tóth Elek
Tódor) fiai	— — — —	Deésy Alfréd
Karaboc Péter, udvarnagy	— — — —	Bognár J.
Deszpéna, leánya	— — — —	E. Kovács Mariska
Serpe kamarás	— — — —	Kovács Lajos
Roszle, udvarnagy	— — — —	Perényi József

HELYTARAK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászék, 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztáryitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap esütörtökön, márczius 5-én:

István vajda.

Szomorujáték.

MŰVESZET.

A biharmegyei nőegylet hangversenye.

Aligha nyitvánult még eddig oly nagy érdeklődés hangverseny iránt, mint a milyennel a Biharmegyei s Nagyváradai Nőegylet márczius 8-iki, valódi eseményszámba menő hangversenye találkozik város s megyeszerte.

Nem lehet len, hogy a Kereskedelmi Csarnok díszterme, hol a fényes hangverseny le fog folyni, szűknek fog bizonyulni az érdeklődő előkelő közönség b-fogadására.

Ha ez bekövetkeznék, nem is volna csoda, mert a műsor minden pontja a legnagyobb vonzerőt gyakorolja a közönségre. Ott találjuk a közreműködők sorában Várady Antalt és leányát Arankát, ezt a nemrég feltűnt művészi tehetséget, ki szavalattal gazdagítja a programmot. Hallani fogja a közönség Geyer Stefkét, a csodahegedűs művészeleányát, ki bejárta Olaszországot, Amerikát, mindenütt páratlan diadalt aratva. A kritika egyhangulag elismeri, hogy kislány letére kifejezett individualitással bíró kész nagy művésznő. Különösen lehet csodálni zenei stílusának nemességét, hangjának melegét és nagyságát, s rendkívüli technikai készségét. Id-geen darabokat és magyar dalokat egyforma hévvel és igaz érzellemmel játszik.

A hatást nagyban emeli különben a kis művészi bájos megjelenése is, ugyanis egyike a legjobb fiatal leányoknak, oly ideális szép fejvel, a mind csak festők ecsetje alól kerül ki.

Vizsontátjuk az estélyen kedves ismerősünket Szoyer Ilonkát, az operaház művésztőjét, aki ragyogó énekművészetével elbűvölte színházunk közönségét. A zenei rész zongora kíséretét szintén első rangú művész, Dienzl Oszkár látja el.

Valóságos diadala lesz tehát a hangverseny a művészetnek.

Mint említettük, a hangversenyt a kereskedelmi csarnokban tartják meg márczius 8-án

este 8 órakor. Belépti díj számozott kőrszék 5 korona, számozott zártzék 3 korona, állóhely és karzat 2 korona. Jegyek előre válthatók özv. Grunwald Henrikné alelnökön lakásán (Fő-utcza) naponkint d. e. 10—1-ig, d. u. 2—5-ig, valamint Deutsch Simon chinaezüst bémer-téri üzletében. A jótékonyczól érdekében felülfizetéseket köszönettel fogadnak és hírlapilag nyugtáznak.

Műsor:

1. »Két koponya« irta és felolvassa dr. Váradi Antal ur.
2. Goldmark hangverseny, előadja hegedűn Geyer Stefike, zongorán kíséri Dienzl Oszkár ur.
3. Enek, előadja Soyer Ilona urhölgy. a) Nagyária »Sevillai borbély« című operából, b) Madárdal a »Bajazzókból«.
4. »Melyiket?« Költemény dr. Váradi Antaltól, szavalja Váradi Aranka urhölgy.
5. a) Romance Rubinsteintől. b) Mazurka Hubaytól, h gedűn előadja Geyer Stefike, zongorán kíséri Dienzl Oszkár ur.
6. a) Dienzl Oszkár »Szökőkút« b) Szegő »Magyar Rhapsodia« zongorán előadja Dienzl Oszkár ur.
7. Enek, előadja Soyer Ilona urhölgy: Aria »Királymonda« című operából.
8. »Bánkódó férj« költemény Kisfaludtól, szavalja Váradi Aranka urhölgy.
9. »Magyar tánc« Herzfeldtől, hegedűn előadja Geyer Stefike, zongorán kíséri Dienzl Oszkár ur.

A Szent István társulat Leó-ünnepe.

— Éjjel érkezett táviratunk. —

Budapest, márcz 3.

XIII. Leó pápa 25 éves pápaságának ünneplésére fényes diszgyűlést tartott ma a Szent István társulat.

Délelőtt 11 órakor nyitotta meg a diszgyűlést Zichy Nándor gróf elnök a társulat palotájának dísztermében, melyet a legelőkelőbb közönség sokasága töltött be.

Ott voltak: Vaszary Kolos hercegprimás, Wlassics Gyula kultuszmi izster, Császka György érsek, Szemrecsányi, Csáky, Kohl Medárd, Várady püspökök, főrangú hölgyek és urak egész sokasága. A központi papnevelde, a Szent Imre egyesület stb.

A hercegprimás pont tizenegy órakor érkezett kíséretével, közvetlen utána Wlassics Gyula kultuszminiszter. Megérkezésük után megkezdődött az ünnep.

A hercegprimás emelkedett föl elsőnek szólásra, s a következő gyönyörű beszédet mondotta:

Mélyen tisztelt diszgyűlés!

A katolikus világ leirhatatlan örömeire viruló egészségben, korát messze túlhaladó munkáserőben érte el a 93 éves Szentatya dicsőséges kormányzásának 25-ik évfordulóját.

Megőrizte az Ég Ura drága életét, hogy földi jutalomkép gyönyörködhesék gyermekeinek kitörő lelkesedésében, lángoló szeretetében, ingathatlan hűségében.

A népek milliói örömmel tekintenek az örök város évezredek heves küzdelmeiről, fényes diadalairól beszélő hatmai felé, ahol egyházunk erényben, tudományban, igazságban, bölcsességben egyaránt gazdag kormányzója székel. Trónja köré sereglenek fejedelmek, alattvalók, hatalmasok, gyöngék, gazdagok és szegények; rang, faj, nemzetiségi különbség nélkül.

Mindannyian egybeolvadnak a hő tiszteletben. Összeforrnak az odaadó ragaszkodásban, melylyel Szent Péter nagy utódjához vonzódnak. Méltán egyesülnek nemzetek, hogy egy szívvvel, lélekkel zengjenek dicséretet a halhatatlan érdemeknek, melyek az igazság bátor hirdetése, a jog tántoríthatatlan védelme, az erkölcsi rend fentartása körül XIII. Leó nagy nevéhez fűződnek. Társulatunk is, mely bensőleg szívében fiúi hódolattal csatlakozik az ünnep-lőkhöz, fejezze ki külsőleg is a Szent- atya iránt táplált érzelmét e diszgyü-lésnek, melyet ezennel megnyitok.

A beszéd mély hatása után *Lévy* Mihály póta pap szavaltta el Hódolat című költeményét. (Eljenzés.)

Mailáth József gróf erdélyi püspök *XIII. Leó és a társadalom* című tanulmányát olvasta fel ezután Bevezetésül méltó hódolattal volt a pápa hatalmas egyénisége iránt. Nemes csodálattal agg utódjáról Szent Péternek, ki kilenczven év terhével vállán biztos kézzel kormányozza Péter hajóját. (Nagy taps.)

Prohászka Ottokár lépett ezután az előadói emelvényre. Krisztus, — mondotta, — életet hozott a földre, melyet annak idején az egyháztól kérnek számon. Római XIII. Leó ezt tudja jól, éppen ezért kezdettől fogva azon volt, hogy a papság legyen olyan, mely vezetni tud. Ő maga hitet teremt, igazi példakép a pápa a vallásos nevelés legbuzgóbb apostola. A missziók fejlődése a pápa érdeme. Beszéde vége lelkes buzditás volt e nemes élet követésére.

Nagy tetszés után *Dedek* Lajos *XIII. Leónak* Magyarországhoz való viszonyát fejtegette. Nemcsak jóindulatot, de mély érdeklődést is tanúsít mi, magyarok iránt. Pásztorleveleiben mindig szeretettel szól nemzetünkről. A vatikáni könyvtár megnyitásával nagy hasznára volt a magyar tudományoknak.

Zichy Nándor rövid, nagyhatású beszéddel zárta be az ünnepést. Lelkesen szólott XIII. Leó érdemeiről. Ő nevelt az egyháznak papságot. Régi fényébe állította vissza a házasság szentségét. Beszéde végén megköszönte a hercegprimásnak, hogy az ünnepben részt vett.

Az eljenzések csillapultával *Klinda* Teofil fölolvasta a diszgyülésnek a papához *Rampolla* biboros utján intézendő hódoló táviratát, mire *Zichy* Nándor kérésére a hercegprimás megáldotta a diszgyülés tagjait.

Rampolla biborosnak küldött távirat szövege következő:

Szent Istvánról Magyarország első királyáról elnevezett irodalmi társulat ünnepi gyűléssel ülvén meg szentséges urunk XIII. Leó pápa dicsőséges koronázásának jubileumi ünnepét, midőn legnagyobb hálát ad a jóságos Istennek csodálatos gondviseléséért; egyszersmind ő Szentséges lábai elé borulva összes tagjainak, vendégeinek nevében, azok tántoríthatlan hűségének, hódolatának érzelmeit kifejezni siet. Aláírva: *Vaszarv* *Kolos* *bibornok*, *Zichy* *Nándor* *gróf*.

Végül a növendék papság énekkara elénekelt a pápai himnuszt.

NYILTTÉR.

Szabott árak!

China - ezüst gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktárt, u. m. étszerek, asztalterítékek gyertya- és karos gyertyatartók, tálczák, asztal- és gyümölcsállványok, disztárgyak művészies kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárúsítója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Értesítés!

Nagyvárad és vidéke t. közönségét van szerencsém értesíteni, hogy a

Braun és társa

czégen alakult és Nagyvárad, Zöldfa-utcán, a volt

Roth A. Gyula-féle

helyiségben berendezett **czipő, kalap és férfi-divat kereskedést** a mai napon átvettem és azt ujonnan a mai kor követelményeinek megfelelően berendezve a saját czégem alatt tovább vezetem.

A midőn ezen üzletemet megnyitom, biztosítom a nagyérdemű közönséget arról, hogy szükségletét sehol oly

olcsón és jó minőségben

be nem szerazheti, mint nálam.

Kérem erről szives látogatása mellett személyes meggyőződést szerezni.

Tisztelettel:

Weisz Henrik.

150

TAVIRATOK.

A pápa jubileuma.

Róma, márczius 3. (Saj. tud. táv.) Ünnepi diszben pompázik egész Róma s a világ minden részéből összesereglett óriási tarka tömeg lepi el az utcákat. Leirhatatlan az a magasztos, óriás aranyünnep, melylyel elhalmozták XIII. Leó pápát mai bevonulásakor.

Megkapóan pazar látvány volt ez a ritka ünnepi menet.

Délben fél 12 óraker jött át a pápa a Vatikánból Szent Péter templomába. Tarka emberár között arany trónusán ülve, fején a pompás tiarával, aranyhímzésű miseruhában, áldását osztva a

tömegre vonult át a templom előtti hatalmas téren az ünnepele XIII. Leó pápa.

A templomot a világ minden részéből összesereglett előkelőségek töltötték meg. Herczegek és grófok, különböző nemzetek küldöttei és főurai sorakoztak itt tarka csoportokban.

Az ünnepi misét *Laugeaux* biboros, XIII. Leó pápa pedig a Tedeumot mondotta.

A háladó szentmise után óriási ünnepelés és éljenzés között vonult vissza a pápa a Vatikánba.

A képviselőházból.

Budapest, márcz. 3. (Saját tud. táv.) *Szell* Kálmán miniszterelnök válaszolva a Balkánról szóló interpellációkra, kijelenti, hogy Oroszország elítéli a balkáni zavargásokat s nemzetközi megállapodás történt arra nézve, hogy nem avatkoznak Törökország intézkedéseibe, melyek a forradalom elnyomására irányulnak. — A komáromi katonai affér ügyében pedig *Fejérváry* báró honvédelmi miniszter kijelenti, hogy a hadbírótság megindította a vizsgálatot s ha a tisztekre a legkevesebb terhelő tény beigazolódik, példásan fognak büntettetni.

Lujza hercegasszony regénye.

Lindau, márcz. 3. (Saj. tud. táv.) Lujza toskánai nagyhercegnőt Lindauba érkezte óta szigoruan őrzik. Kastélyát rendőri felügyelet alatt tartják. Giron arczképét a rendőrség sokszorosította, s szétosztották a rendőröknek, hogy Giron kitiltását ellenőrizhessék, hogy Lujza hercegasszony közelébe ne férközhessék.

Merénylet egy színésznő ellen.

Budapest, márcz. 8. (Saj. tud. táv.) *Dori Margitot* a népszínház művésznőjét ma egy cselédleány támadta meg az utcán s vitriollal le akarta önteni, de idején lefogták a dühöngő cselédet, a ki *Dori* Rozának mondja magát, s azt állítja, hogy a művésznő testvére. A lefoglaltatott cselédéről kiderült a vizsgálaton, hogy örült s az a rögeszméje, hogy a művésznő testvére. Kiszállították a Lipótmezőre.

KÖZGAZDASÁG.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. márcz. 8-án.	
Magyar aranyjáradék	121.10
Magyar koronajáradék	98.05
Magyar vasúti kölcsön aranyban $\frac{4}{3}\%$	—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben $2\frac{1}{2}\%$	—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	99.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	200.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél. 180.

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege- és vadkereskedése
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.
Városi és vidéki telefon 251. sz.

Mélyen tisztelt vevőinknek szives tudomására hozzuk, hogy eddigi üzletünket modern berendezéssel és új helyiség hozzávételével kibővítettük, valamint fűszer-, csemege-raktárunkat is jóval megnagyobbítottuk, úgy, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelhettünk, még azon nagyvárosias szokást is behoztuk, hogy igen tisztelt vevőink kényelmére a megrendelendő árukat naponta kétszer, délelőtt és délután, saját e célra készített fogatunkkal hazaküldjük. Kérjük úgy a helybeli, mint a vidéki vevőinket, b. látogatásaikkal és megrendeléseikkel megtisztelni. — Magunkat ajánlva, maradtunk

tisztelettel

SZABÓ és HAJNAL.



Kiadó ház.

Ujonnan épült, modern berendezésű ház, amelyben három utcza, két udvari szobából, fürdőszobából, konyha, kamara, üveges folyosóból álló uri lakás van, megfelelő mellékkeliségekkel, udvarkerttel, esetleg istállóval,

a város középpontján,
május 1-től

bérbeadandó.

Czimet megmondja a kiadóhivatal.

Polgári Takarékpénztár

részvénytársaság

Nagyváradon.

Teljesen befizetett részvénytőke: félmillió korona.

Elfogad betéteket könyvecskére vagy folyó-számlára.

Leszámitol váltókat.

Kölcsönöket ad jelzálogi biztosíték mellett.

Előleget ad értékpapírokra, beraktározott terményre.

Vesz és elad tőzsdei árfolyammal bíró értékpapírokat.

Kölcsönöket nyújt heti visszafizetéses alapon.

180

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy a

4.2%-os egyesített államkölcsön

convertálását, vagy azok visszafizetésére való felmondását teljesen költségmentesen közvetítjük és

bármely más értékpapírok vételét vagy eladását

a legelőnyösebb módon eszközöljük.
Nagyvárad, 1903. február 20.

Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank.

170.

Hirdetmény.

A Nagyvárad takarékpénztár, Biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és terményhitelbank, Biharmegyei takarékpénztár és Gazdasági és Iparbank Rt. bejegyzett nagyváradai cégek ezennel közölni teszik, hogy f. é. február hó 15. napjától kezdődőleg a betéti kamatlábat a következőleg állapították meg:

Az intézetek fizetnek:

1. Egy zárlattól a másik zárlatig heverő tőkék után 4 % -ot. 2. A zárlatközi időben legalább 4 hóig heverő tőkék után 3 1/2 % -ot. 3. a zárlatközi időben nem teljes 4 hóig heverő tőkék után 3 % -ot. 4. Olyan tőkék után, melyek az intézetnél legalább 4 hóig hevernek de betéti idejük a zárlat által megszakított olyképpen, hogy a zárlat időpontjáig még 4 hó le nem telt:

a zárlat előtti időre 3 % -ot
a zárlat utáni időre 3 1/2 % -ot

A zárlat minden év június hó 30-án és december hó 31-én eszközölitetik és a kamatok a fenti kamatláb szerint tőkésítetnek.

A 10 % os jövedelmi adót a betevő megterhelése nélkül az intézetek fizetik.

Az intézeteknél elhelyezett régi betétekre nézve a most megállapított kamatláb f. é. április hó 1-ső napjától kezdődőleg lép érvénybe.

Nagyvárad 1903 február hó 14-én.

Nagyvárad takarékpénztár r. t.
Biharm. keresk., ipar- és terményhitelbank r. t.
Biharmegyei takarékpénztár r. t.
Gazdasági és Iparbank r. t.

158.

Három magtár

azonnal kiadó a
Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank

Nagy, Teleky-utczai házában.

306

Nagyságos asszonyom!

Van szerencsém értesíteni, miszerint az utaztatás törvényes beszüntetése következtében »női divat-szövet és se-lyem-különlegességek áruházaim« összes cikkeiből **Nagyváradon, Strohmayer Pál vászon- és fehérnemű cégénél** (Szent László-tér 1. sz. Telefon 166.) **bizományi raktárt létesíték**, hcl már a legközelebbi **tavaszi és nyári újdonságok** beszerezhetők, esetleg megrendelhetők.

Vidéki megrendeléseket, valamint minták szétküldését is Strohmayer Pál ur eszközli, miért is kérem becses szükségletei iránt hozzá fordulni sziveskedjék.

Kiváló tisztelettel

SZÉNÁSY GYULA
BUDAPEST, Kristóf-tér.

350